# Kedves Olvasó!

A Pénzügyi Szemle főszerkesztőjeként arra törekszem, hogy folyóiratunk mindig objektív, ideológiáktól mentes szakmai platformot biztosítson a tudomány elismert nagymesterei, tapasztalt, szenior kutatói és a feltörekvő, fiatal tudományos generáció tagjai számára, valamint hasznos információkat szolgáljon a gyakorlati szakembereknek is, legyen szó inflációról, korrupcióról, az euró bevezetéséről vagy az önkormányzatok adóbevételi és etikai kérdéseiről. Fontosak ezek a szakmai párbeszédek, mert támpontot nyújthatnak a közpénzügyekben felmerülő problémák megértéséhez.

Első tanulmányunk szerzője az euróövezeti csatlakozás feltételeit (ár- és árfolyamstabilitás, 3% alatti költségvetési hiány, 60% alatti államadósság, kamatlábkonvergencia), előnyeit (hajtóerő a megszűnő tranzakciós költség, a kiszámíthatóbb környezet, a valós integráció a jólét és a hosszú távú gazdasági stabilitás reményével kecsegtet) és kockázatait (csapda lehet az önálló jegybanki kamat- és árfolyam-politika feladása, a felkészületlenség, az egyszeri ársokk) elemzi.

Felhívja a figyelmet arra, hogy az euró túl korai bevezetése tovább növelheti hazánk függőségét a fejlettebb gazdaságoktól, ami a perifériára szorulás veszélyével járhat.

Második tanulmányunkban az infláció államadósságra gyakorolt hatásáról olvashatunk. Empirikus kutatásuk eredményeképpen a szerzők arra a következtetésre jutottak, hogy az emelkedő infláció rövid távon általában csökkenti, míg középtávon növelheti az államadósság-mutatót, az államadósság GDP-hez viszonyított arányát, mivel növeli a költségvetési kiadásokat és a kamatterheket. A hatás iránya és mértéke attól függ, hogy milyen gyorsan reagálnak a pénzpiacok, és hogyan alakul az adósság szerkezete.

Harmadik tanulmányunk szerzői arról számolnak be, hogy bár a Magyar Nemzeti Bank által működtetett Valós Idejű Bruttó Elszámolási Rendszer (a nagy összegű, azonnali, végleges és visszavonhatatlan belföldi forintátutalások elsődleges eszköze) 2025. október 27-i átállása az új nemzetközi szabványra alapvető strukturális változásokat hozott a hazai és a nemzetközi fizetési forgalomban (fokozta az adatgazdagságot, a szűrések pontosságát, a kompatibilitást, a tranzakciófeldolgozást), de nem igényelt rendkívüli likviditáskezelési alkalmazkodást. A modernizáció célja a nemzetközi rendszerekkel való teljes összhang megteremtése, valamint a tranzakciók hatékonyságának növelése volt. A migráció jelentősebb likviditási zavarok nélkül valósult meg, ami a projekt szakmai előkészítésének sikerességére és a jegybank iránti magas piaci bizalomra utal.

Negyedik tanulmányunk szerzője azt vizsgálja, hogy miként hat az önkormányzatok fiskális önállóságára a magyar települések gazdasági szerkezete. A helyi iparűzési adó bevételek közvetlenül a településen működő vállalkozások típusától, számától és teljesítményétől függenek. A helyi gazdaság szerke-

zete (ipari, szolgáltató, agrár és diverzifikált településtípusok) óriási különbségeket hoz létre a potenciális adóbevételekben A szerkezeti hátrány a központi kormányzat forrás-újraelosztási intézkedésekkel igyekszik tompítani, pedig a területi különbségek mérsékléséhez sokkal inkább strukturális gazdaságfejlesztésre lenne szükség. A modern államháztartás működése és a közpénzek hatékony elosztása nem csupán technokrata szakpolitikai feladat, hanem a társadalmi stabilitás és a fenntartható gazdasági fejlődés alapköve.

Ötödik tanulmányunk azzal foglalkozik, hogy az objektivitásra, harmonizációra és egységesítésre törekvés ellenére vajon miért térnek el a kulturális sajátosságokkal bíró áruk uniós vámtarifa besorolásai az egyes tagországokban. Az Európai Unió Kombinált Nómenklatúrájának besorolása a gyakorlatban az áruk kézzelfogható, fizikai és kémiai tulajdonságain, valamint a hivatalos vámhatósági eszközökön alapul. Egy áru vámtarifaszámát az határozza meg, hogy mi az az áru, és nem az, hogy mire használják. A vámtarifa besorolások disszonanciája a kulturális beágyazottsággal, nézőpont- és hagyománybeli különbségekkel magyarázható, vagyis az értelmezés és alkalmazás szintjén megjelenő kulturális tényezők hatásainak köszönhető.

Hatodik tanulmányunk a visszaható hatály tilalmát hasonlítja össze a német és a magyar alkotmányjogban. A szerző olyan kutatói kérdéseket vet fel, hogy miként határolható el a már lezárt jogi helyzetek utólagos átértékelése a fennálló jogviszonyok jövőbeni módosításától, és milyen szerepet tölt be ebben a jogbiztonság, a bizalomvédelem és az arányosság. Kiderül, hogy a német jog a valódi és nem valódi visszahatáshoz eltérő vélelmeket és igazolási terheket kapcsol, míg a magyar gyakorlat azonos tartalmi szempontokat kevésbé egységes fogalmi rendszerben érvényesít. A magyar dogmatika fejlesztéséhez a mérlegelési szempontok átlátható és ellenőrizhető rendszerezése van szükség.

Hetedik tanulmányunk szerzői mélyinterjúk segítségével azt boncolgatják, hogy hogyan növelheti az etika, mint tőkeelem a közszféra pénzügyi beszámolóinak megbízhatóságát, a visszaélések megelőzését, az átláthatóságot és a felelősségre vonást. Az etikai tőke és az etikus kultúra alapvető fontosságú a közszférában. Nem csupán egy elvont erkölcsi kategória, hanem a jó kormányzás és a hatékony államháztartási gazdálkodás strukturális biztosítéka, a legerősebb belső védelmi vonal, kontrollfunkció, ami proaktív információmegosztásra ösztönöz. A helyi önkormányzatoknak nagyobb figyelmet kell fordítaniuk a pénzügyi vezetők etikai kompetenciáinak fejlesztésére, mivel a pénzügyi információk manipulálása a legtöbbször abból fakad, hogy ezen szereplők szervezeti és politikai nyomás alatt állnak, és hiányzik az erkölcsi bátorságuk, etikai következetességük a csalások megelőzésében és feltárásában. Ha a vezetés zéró toleranciát tanúsít a szabálytalanságokkal szemben, akkor az az egész szervezetben gátolja a visszaélések kialakulását.

Folyóiratunk mostani számában a Magyar Nemzeti Bank 16. és 18. elnökével, Surányi Györggyel készült interjút tesszük közé, aki már közel ötven éve a Budapesti Corvinus Egyetem tanára, illetve a CEU professzora. A beszélgetésből sok érdekes „kulisszatitokra” derül fény a rendszerváltás előtti és utáni

évekből. Pályáját a Pénzügykutató Intézetben kezdte, majd a Világbank konzulense, a kormány gazdaságpolitikai főtanácsosa, illetve az Országos Tervhivatal államtitkára volt. Jegybank elnöksége után a CIB Bank vezérigazgatója volt, majd az Intesa Sanpaolo bankcsoport közép-kelet-európai vezetője. Tagja volt a Kék Szalag Bizottságnak, a Bilderberg-csoportnak, a Magyar–Amerikai Vállalkozási Alapnak, az ENSZ Fejlesztési és Tervezési Bizottságának, az EBRD és a Capital International Ltd. tanácsadó testületének, a Nemzetközi Közfinanszírozási Intézet és az EastWest Institute igazgatóságának, valamint az Európai és Globális Gazdasági Laboratórium igazgatótanácsának 2002-ben a Magyar Köztársasági Érdemrend középkeresztje a csillaggal érdemrenddel tüntették ki.

Beszámolót olvashatunk a Budapesti Corvinus Egyetemen 2021-ben indult tehetséggondozó programjáról, az Illyés Gyula Programról, amely egy tízhónapos képzéssel segíti a rászoruló fiatalokat bekerülni az egyetemi oktatásba.

Könyvismertető rovatunkban Lovászy László emberi jogi szakértő, jogász, jövőkutató legújabb, A humanizmus megújításáról – Fejlesztett emberek és humanoid robotok egy szuperöreg társadalomban című könyvét mutatjuk be, amely azt vizsgálja, hogy hogyan menthetik meg a robotok és a mesterséges intelligencia az elöregedő társadalmakat. A szerző szerint az emberiség képessé vált nemcsak fizikai és gazdasági környezetének átalakítására, hanem saját biológiai és kiber-társadalmi mivoltának radikális újradefiniálására is.

Ismét szeretném megköszönni újságunk mostan száma szerzőinek és lektorainak áldozatos munkáját. Mindenkinek tartalmas és hasznos időtöltést kívánok a kissé terjedelmesre sikeredett kiadványunk olvasásához.

Lukács János
főszerkesztő